

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Liet izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravišstvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četrstopenjske
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 158.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 15. julija 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Miljukov o odnošajih Rusije med Anglijo in Francijo.

Nekateri člani delegacije ruskega parlamenta, katera se je mudila nedavno na Angleškem, so prišli na povratni poti v Pariz, kjer so je francoski poslanci in senatorji presrečno sprejeli. Pariški „Journal“ je uporabil to priliko in prosil nekoliko ruskih politikov, naj mu pojasnijo svoje mnenje o stiku Rusije z Anglijo in Francijo. Največji pomen treba pripisovati izjavi Pavla Nikolajeviča Miljukova, voditelja konstitucionalnih demokratov (kadetov), katerega smatrajo Angleži za voditelja bodoče večine.

Miljukov piše: „Naš sedanjí poset v Parizu je samo pripravljalni korak k oficijalnejšemu in impozantnejšemu pobratenju. Posetili smo angleški parlament prej, ker so naše srčne zveze z Anglijo mnogo mlajše nego naše prijateljstvo s Francijo ter so zato zahtevale tudi hitrejšega in formalnejšega potrjenja. Ko gremo v Pariz, se nam zdi skoro, kakor bi šli domov. Razume se, da ni več daleč dan, ko pridemo v Pariz v znatnem številu in z vso potrebno impozantnostjo.“

Sprejem v Angliji je s svojo presrčnostjo prekosil vsa naša pričakovanja. Poset v Angliji bode znamenit datum v zgodovini našega mladega ruskega parlamenta. Posvetil je njegovo moralno avtoriteto ter mu podelil nekako pravico „evropske“ eksistence. Ne obotavljam se kar nič izraziti svoje mnenje o incidentu, kateri je izzvala Labour Party (Stranka Dela) s svojim postopanjem. Angleški socialisti, vsaj nekateri, so smatrali za primerno, obsipati našo delegacijo s pohvalami, protestujoč sočasno proti bodočemu posetu carja v Angliji. Manifest Labour Party-je odgovarja po mojem mnenju nekoliko že preživelim se nazorom. Morda bi bil pred l. 1905 manj neumesten, l. 1909 je pa to naravnost anahronizem.

Parlamentarne šege se na Ruskem po malem utrjuje. Mi — konstitucionalni demokratje — tvorimo opozicijo. Naj bode! Toda mi smo opozicija, ki je jedna sestavin, jeden neizogibnih elementov ruskega parlamenta. Pojdem dalje in se ne bom razmišljal ponoviti to, kar sem rekel na Angleškem: „Smo opozicija Njega Veličanstva, nikakor pa ne opozicija proti Njega Veličanstvu“. In to ostane tako dolgo, dokler bo imela Rusija zakonodajsko zbornico s pravico kontrolirati proračun. Večina angleškega naroda je razumela naše postopanje in nam je izrazila svoje simpatije, katere so, kar se presrčnosti tiče, spominjale na simpatije francoskega naroda. Francosko-ruska zveza ostane neomajni temelj naše vnanje politike — v tem upam, smo si vsi jedini. Francosko-ruska zveza je nedavno preživela svoje medene tedne. Bilo je to za časa toulonskih in kronštatskih manifestacij, za časa, ko je prišel admiral Avelan s svojimi mor-

narji v Pariz. Pozneje je prišla doba ohlajenja in nekateri pisatelji so začeli trditi, da je bil sklenjen med Rusijo in Francijo zakon razuma. Meni se pa zdi, da bode poset članov ruskega parlamenta na Francoskem druga pomlad za francosko-rusko zvezo.

Politična kronika.

a Poslanec Chiari o parlamentarnem položaju. Dr. Chiari je dejal, da je parlament postavljen izven akcije in ohromljen, da pa ni pričakovati v kratkem premene sistema, češ, da ni za to tudi nikakega razloga. Vlada in parlament se morata med sabo spopolnjevati, čem presrčnejša je zveza med obema činiteljema, s tem večjim uspehom lahko delata na korist splošnosti. Bilo bi želeli, da se vstvari velika delavna večina. To je tudi baron Beck že poskusil, ko so se pa pojavile posebne koristi, se je morala koalicija razbiti. Zaključenje zasedanja in njega razlogi ne morejo dati povoda za takojšnjo ponovitev eksperimenta. Mnenje, da bode položaj jeseni popolnoma spremenjen se torej ne zdi opravičeno, baš nasprotno, premena sistema ne bode potrebna, ker je obstrukcija neke parlamentarne skupine ohromila. Vlada in stranke bodo morale uporabiti svoj čas in okolnosti, da vstvarijo parlamentarno vladu, kateri se bode naložil natančno določen program v rešitev. Nemške stranke bodo vse storile, da bode mogoče urediti vsa narodna vprašanja, da se tako vstvari trdni temelj, na katerem bo mogoče dalje zidati. Tako dr. Chiari. Temu odgovarjamo, da presrčnejšega razmerja, kakor je bilo med vladu in njeno takozvano večino si pač ne moremo misliti, saj je vendar isti Chiari ali njegov kolega tej oboževani vladi izjavil, da ji nemške stranke služijo z žrtvovanjem intelekta, dlje tudi najbolj goreča ljubezen v samozatajevanja in žrtvovanju svojega ugleda ne more iti. In vendar tudi ta skrajna in največja žrtev ni pomagala, v odločilnih trenutkih je vlada imela pet glasov večine svojih ministrov. V bodoče bo to še slabše, ali vsaj ne boljše, ako se ne spremeni ne samo kabinet, ampak sistem. Nemško-poljska večina ni storila nič, da bi se bila opoziciji približala, nič, da bi omogočila nekako pametno in pošteno spravo z opozicijskimi strankami. Ako ostane tudi nadalje na svojem nemško-centralistiškem justamentu, bode na jesen položaj še slabši, ker je prav lahko mogoče, da se k opoziciji pridružijo poleg Rusinov tudi člani Poljske ljudske stranke. Na soc. demokrate ta nemško-nacijonalno-centralističnoklerikalna vlada ne more misliti, od kod naj bi se potem vzela delavna večina, od kod parlamentarna vlada? In Nemci bodo storili vse, da se uredi narodna vprašanja! To so dosedaj tudi delali, kratili so vsem narodnostim jezikovne in politične pravice, odrekli jim šole in kulturne naprave. Tako pač ne bo mogoče urejati narodnih vpra-

šanj v Avstriji. Na dnevni red pridejo velika vprašanja: finančni načrt, saniranje državnih in deželnihih financ, socialno zavarovanje itd. Kedo naj to reši? Ne, gospod Chiari, razmere so take, da mora priti do premena sistema, nemškemu centralizmu je za večno odzvonilo.

a Parlament bo sklican baje še le koncem oktobra.

a Deželni zbori. Tržaški deželni zbor je sklican na 21. t. m., istrski pa na 22. t. m. na kratko zasedanje.

a Češki agrarci se perejo. Posl. Udržal piše v „N. Fr. Pr.“ od 11. t. m.: Mi smo storili še v zadnjem trenutku vse mogoče, da bi vstvarili temelj za delavnost parlamenta, glavno krivdo zaradi zaključanja državnega zbora nosi vlada, ker se je začela z obstrukcijskimi strankami prepozno pogajati. To jasno priča, da češki agrarci svoje „sijajne“ zmage v zvezi s slovenskimi klerikalci niso nič kaj veselili. In kako tudi. Največja češka stranka so češki agrarci, zato so oni odgovorni za vodstvo češke politike. Dnevi Bienertrove vlade so bili šteti tako pred proračunom, kakor po njem. Zmaga obstrukcije je bila torej čisto odveč. Posledice te zmage so, da se je k nedejavnosti češkega deželnega zbora pridružila še nedelavnost parlamenta, od tega pa imajo samo Nemci korist. To češki agrarci tudi vedo in zato se ke-sajo, da so se Šusteršiču na slepo vdali in začeli to nepotrebno obstrukcijo.

a Shod monarhov. Pri letošnjih vojaških vajah na Moravskem snidejo se v Velikem Mezičici avstrijski cesar, nemški cesar in angleški kralj, mogoče je pa, da prideta tja tudi ruski car in rumunski kralj. Na gradu grofa Harracha se delajo baje priprave za sprejem petih vladarjev in godba v Velikem Mezičici je baje dobila od glavarstva nalog, naj se nauči tudi še rusko, angleško in rumunsko himno.

a Ogrsko. Naučni minister Apponyi je izdal ostro naredbo proti rumunski kulturni ligi, češ, da je silno nevarna. Vsi oni dijaki, kateri bi se udeleževali pončnih tečajev kulturne lige, bodo izključeni za vedno iz vseh ogrskih šol. S tem kulturnim delom se bodo Madžari lahko ponašali na bodočem svetovnem mirovnem kongresu. Ta kulturni čin se vredno druži madžarski socialni politiki. Ministerstvo je izdalo namreč naredbo, po kateri se inozemskim delavcem na ogrskih državnihih železnicah ne bo več izplačevalo nikake odškodnine za nezgode, dočim se jim pa zavarovalni prispevki kar uradno odtrgujejo od mezde. Pač res, vitežki narod, ti Madžari.

Nemčija. Knez Bülow je odstopil Cesar mu je pisal prijazno pismo in mu podelil najvišji red črnega orla. Naslednik mu bode Bethmann-Hollweg, državni tajnik v ministerstvu vnanjih rečij, kakor se zdi, mož srednje duševne mere, ki ne bo imel na vnanjo politiko nemške države nikakega vpliva ter bode le pokoren izvrševalec cesarjeve diplomatske umetnosti. Še pred letom se je toliko govorilo o parlamentarizaciji

kancelerstva na Nemškem. Cesar je s svojimi govori, telegrami in privatuimi izjavami spravljal Nemčijo večkrat v take zadrege, da je vse glasno zahtevalo, naj se napravi tej absolutistični vnanji politiki konec. Cesar se je na videz vdal in obljubil, da ne bo več ne govoril, ne telegrafiral ne izjavljal na svojo pest, brez soglasja in odgovornosti kancelarja. Vse je mislilo, da pride končno zaželjeni preobrat na bolje. In prišel je, knez Bülow gre, in na njegovo mesto stopa neznanen mož, ki obde sicer po imenu kancelar — v resnici bo pa vodil vnanjo politiko cesar Viljem II. sam. To bo imelo zle posledice za nemško politiko. „Journal des Débats“ piše: „Kancelarska premena ne bode znak nemira za Evropo. Ne več v Berlinu, ampak na Dunaju zori velika politika.“ — Mi pa ne moremo verjeti, da bi mogel postati baron Aehrenthal in nemško-centralistiška Avstrija v resnici središče evropske visoke politike.

Dnevna kronika.

o Nemško uradništvu — steber nemškega centralizma. Ko je Badeni decembra 1897 leta padel, se je prišel pok. dr. Herold od njega posloviti. — Grof Badeni mu je dejal med drugim tudi to-le: „Ne morete si misliti, kako se veselim, da pridem s tega Dunaja. To so bile vice, da, pekel na zemlji!“ Govoreč o zadnjih političnih dogodkih je dejal grof Badeni: „Ne mislite, da me je vrzel parlament! Nikakor ne. To je bil drug sovražnik: nemška fanatična birokracija dunajska, ta, ki je tudi vaša (češka) najhujša sovražnica, žalibog, da tudi na škodo države.“ V tem obziru pa tudi danes ni boljše, za nas Slovence pa prav odločno mnogo slabše nego za časa Badenijske vlade.

o Usoda Barčičevega telegrama cesarju. „Obzor“ poroča, da je cesar dal povelje, naj se fran. natanko preišče, kako je bila porušena imunitetna pravica posl. Novosela in naj se mu o tem poroča. Rauchov položaj to ne bode utrdilo.

o Baron Burian se poslavlja od Bosne. Predno pa zapusti svoje mesto, bi rad še nekaj „velikega“ storil. Po Sarajevu in drugih mestih se širijo glasi med domačim prebivalstvom, da se avstrijski parlament vtika v notranje razmere Bosne in Hercegovine, za katere mu ni nič mar. Da bi ta agitacija imela več učinka, je bil poklican znani baron Pitner v Sarajevo, ki je kot intrigant na glasu. Srbi so sedaj pri vladi naenkrat v milosti. Srbske „veleizdajnike“, ki so bili nedavno obsojeni, so kar na naglo izpu-stili; med Mohamedanci bi bili pa radi zanetili razkol. To jim je pa izpodletelo, ker je mohamedanski vodja šerif Arnautović vso igro pregledal ter jim štrečno zmešal. Načrt ustave za Bosno in Hercegovino sta baron Bienert in Bilinjski baje že odobrila, sedaj jo ima v delu ogrski pravosodni minister. — Pravijo, da bode bosanski deželni zbor sklican še predno se snidejo delegacije. Burianovi ljudje so na delu, da bi bili izvoljeni taki poslanci v deželni zbor, ki bodo sklenili, da se madžarski banki poveri odkupovanje kmetov. Ako se to zgodi, potem bode baron Burian z lahkim srcem odstopil.

o Srbski radikalc so na zadnjem shodu v Karlovcih sklenili, da ne bodo

več Racha podpirali. Prišli so končno do spoznanja, da je Raucher sistem protisrbski in da ni naperjen samo proti samostojni srbski stranki, ampak proti celemu srbskemu narodu brez izjeme in da treba obsojati one Srbe, ki so Racha na njegovem potovanju po Sremsku pozdravljali. V Raucherovem tabornu je sedaj še samo Frank s svojim krdelem.

o **Delegacije** se bodo sklicale v prvi polovici meseca oktobra in sicer po rešitvi krize na Ogrskem, ki mora biti do istega časa že definitivno rešena.

o **Belgrajski listi o dr. Šusteršiču.** Belgrajski listi, predvsem glasilo mladoradikalne stranke „Dnevni list“ silno napadajo obstrukcioniste, predvsem dr. Šusteršiča. Očitajo mu, da je že dvakrat v kratkem času izdal Jugoslovane: prvič, ko je vodil svoje ljudi k zahrbtnemu napadu na Srbe v njihovem konfliktu z Avstrijo; igral je takrat patriota in škilil na ministerski seaež. Sedaj pa že drugi pri pooblastilnem zakonu — in sicer brez vsakega dobička za Slovence.

o **Bodimo natančni!** — Včerajšnji „Slovenec“ omenja stališče moravsko-čeških klerikalcev napram obstrukciji, ne da bi povedal, kaj je pravzaprav posl. Šilinger doslovno povedal. Določna izjava v „Hlasu“ se glasi takole: Obstrukcijske stranke so težko ranile parlamentarizem in si omajale tla, na katerih same stoje. V „Slov. jednoti“ so (z drugimi slovanskimi strankami vred) izjavile, da je delovni program poletnega zasedanja izčrpan in da se ne spuste v nobena pogajanja več. Ako bi ostale pri tem, bi bilo možno govoriti o konsekvenci. Obstrukcijske stranke pa so se spuščale v pogajanja, ki so se vršila na tak način, da so vzbudila pri ostalih čeških (in jugoslov. strankah) nezaupanje in ogorčenje. Način teh pogajanj je moral izzvati zaključek zasedanja. Ta „uspeh“ pa ni nobena posebna specijaliteta slovenskoklerikalne-češko-agrarne obstrukcije. Kajti ta uspeh lahko doseže vsaka skupina dvajsetih poslancev... In tako naprej. Verjamemo, da je bilo „Slovenec“ težko citirati to malo prijetno sodbo o „uspehu“ slov. klerikalnih poslancev — vendar pa je za katoliški list tudi lepo, če je natančen!

v **Pogojno junaštvo.** Manifest klerikalnih obstrukcionistov pravi: „Svobodni možje smo, ne poznamo človeških ozirov, še manj pa strahu pred mogočniki sedanjega dne, nobenemu nasilstvu ne uklonimo tilnika; Bogu in ljudstvu zvesti pojdemo veselo naprej v svojem boju, ko vemo da bo dan nasprotnikove moči minul“. Gospodje so bili nehoti in proti svoji navadi to pot odkritosrčni. Nevarnost ganljivo je, da so omejili svojo nevstrahovitost samo na mogočnike sedanjega dne. S tem menijo barona Bienenrtha in njegove kolege. Teh se jim res ni treba bati, ti so bili že pred začetkom obstrukcije in pred zaključenjem zasedanja politično mrtvi, zato ni bilo treba klerikalnim junakom dostavljati, da so tako pogumni samo zato, ker vedo, „da bo dan nasprotnikove moči minul“, to so vedeli tudi vsi drugi. Kar se pa tiče mogočnikov bodočih dni, imajo člani Slovenskega kluba pravico se jih zopet bati, kakor so se bali mogočnikov minulih dni, ko še niso vedeli, „da je dan njih moči že minul“. Lepo to pogojno junaštvo sicer ni, pa vendar bode našlo na Slovenskem še dovolj občudovalcev.

Dopisi.

o **Od nekod.** Pod tem naslovom sem se oglašil v „Nar. Dnevniku“ ter napisal nekaj vrstic po svojem prepričanju v izpodbujo narodni mladini za svojo organizacijo. Moje besede so pa klerikalčke strašno spekle. V „Sl. Gospodarja“ se jezi neki „slovenjgoriški mladenič“ nad mano. Pravi, da nisem več mladenič. Saprament! Tukaj si se pošteno zmotil. Sanja se mu tudi nekaj o dolgi klobasi — zlati spomini — na tiste prijetne čase, ko si mogoče brezplačno snedel kako „dolgo klobaso“ na — socialnem kurzu. Dober tek! Nisem ti nevoščljiv, samo v javnosti bodi tih o svojih dolgih klobasah. — Gotovo bom vzbudil s tem spet vest „slovenjgoriškega“ mladeniča in zopet bo rekel: „To obrekovanje bomo mi

katoliško misleči mladeniči liberalcem pošteno poplačali.“ Svetujem tem „katoliško“ mislečim mladeničem, naj le ne govorijo kaj takega, sicer se jim vrne milo za drago. Dobro vem, kako katoliški da ste. Bil sem dolgo Vaš somišljenik, toda agitacija in nasilstva istih katoliških mladeničev so se mi pristudila. Vem dobro, da ste samo na papirju „katoliški“, sicer ste pa manj vredni kot marsikateri „brezverski“ liberalci. Zatorej pa le tiho, hinavci. — Dalje pravi: „Ako je dopisnik sam svoj dopis pazno prebral, tedaj mora priti do zaključka, komu je laž in obrekovanje glavno orožje.“ Vam, klerikalci! Do tega zaključka pridem vsakokrat, ako svoj dopis preberem — magari ko bi ga prebral tudi desetkrat. Toliko za daves! — Slovenjgoriškega mladeniča pa pozivljam, da zopet odkrije svoje modrosti v Slov. Gospodarju. — Spodnještajerska mladina, ne daj se motiti od raznih Gospodarjevcev ter stopi odločno pod prapor organizacije narodne spodnještajerske mladine. Naprej! Z mladeniškim pozdravom Vaš tovariš-mladenič.

Štajerske novice.

z **K občnemu zboru narodne založbe.** Včerajšnjemu poročilu pridemo, kakor smo obljubili, še nekatere podrobnosti. Iz računskega zaključka prvega polletja nas zanima dejstvo, da so znašali izdatki „Narodnega dnevnika“ in „Narodnega lista“ prilično 32.000 K, iz česar naj javnost vidi, da izdajanje listov ni igrača. Dohodki po številkah niso znatno različni od izdatkov, seveda je v isti obsežena deloma predplačana naročnina, dočim je seveda glede iste tudi mnogo zaostankov. Iz upravnističnega stališča bode naše naročnike gotovo zanimala ugotovitev, da večkratno opominjanje s poštninami in položnicami prizadeva podjetjem največjo izgubo na času in denarju. Sprožila se je misel, naj bi okrajni odbori narodne stranke prevzeli nadzorstvo nad plačevanjem naročnin v okraju in skrbeli za red. S tem bi upravnistvo prihranilo več tisoč kron na leto. Glede pridobivanja insektov so naši somišljeniki storili tudi premalo. V zadevi zboljšanja finančnega stanja so se slišale pikre pritožbe zoper slovenske denarne zavode, ki ne poznajo gleče podpiranja naprednega časopisja svoje vzvišene naloge niti najmanj. Mogoče bo v prihodnje boljše. Povdarjalo se je večstransko, da bi zlasti slovensko dijaštvo glede razširjenja listov, pridobivanja članov za druge in daril moglo največ doseči in da bi si s tem delom pridobilo za napredek in narod več zaslug nego z brezimenskimi zbirkami, ki niti stotinko nimajo toliko opravičenosti nego delo za napredno časopisje. Kakor čujemo, v enem delu dijaštva naši nazori niso neupoštevani, akoravno moramo priznati, da bode nas praktično delo še bolj veselilo nego teoretično priznanje.

v **Klerikalci o klerikalcih.** Včerajšnji „Slovenec“ je strašno razžaljen, ker je graški klerikalni „Volksblatt“ ponovil različne zgodbe o dr. „Schusterschitzu“ iz l. 1901. „V.“ mu očita, da se ni zganil, ko se ga je imenovalo „šufta“ in pogreva celo delikatno zadevo o žlindri. Notabene isti „Volksbl.“ ki je neprestano pel slavo našim klerikalcem in njim na voljo tudi krepko udrihal ve-le po kranjskih temveč še bolj po štajerskih slov. naprednjakih. Ker pa so nemški klerikalci ravno tako in še bolj željni moči kakor slovenski, so si stari zavezniki v laseh in obkladajo drug drugega z najkrepkejšimi primki. Stvar je tudi zaradi tega zanimiva, ker utegne imeti posledice v štaj. deželnem zboru. Dr. Korošcu je morda v tem oziru bil razpor prav neprijeten; saj je koval svoj čas, ko se je šlo za volilno reformo v štaj. deželnem zboru, „konservativni blok“ nemških in slo-

venskih klerikalcev in ga slavofobstvo graških nemških klerikalnih krogov prav nič ni peklo. Na prijateljstvo nemških klerikalcev je zidala tudi naša duhovniška zveza glede deželnega zbora zračne gradove uspehov. Sicer pa se bodo bratje v interesu svete vere nedvomno zopet našli. Pack schlägt sich. Za sedaj nudijo nam mnogo zabave, tistim pa, ki hočejo spoznavati egoistični in vladeželjni klerikalizem, mnogo podučnega gradiva.

v **Celjska „vahtarica“** še vedno ne more pozabiti na Claryjev obisk v gornjegrajskem okraju. Ker sta Jabor-negg in Ambrožič uvidela, da ni pametno napadati namestnika, kajti uradni opomini glede nemške hranilnice v Celju in različni pravni pouki, ki včasih dohajajo iz Gradca, so zelo neprijetna reč — sta se sedaj omenjena poštenjaka zakadila v celjskega glavarja barona Müllerja samo za to, ker je vršil svojo dolžnost in po svojih močeh podpiral akcijo za povzdigo tujskega prometa v Sav. planinah. Jabor-negg in Ambrožič sta naravnost otročja: ali mislita, da imamo glavarja velikega slov. okr. glavarstva za to v Celju, da se bode izključno zanimal za koristi nenasitnih celjskih renegatov? Smešnost celega napada označuje trditev „vahtarice“, da ima nemško planinsko društvo „najvažnejša in najlepša“ zavetišča v Sav. planinah. Ne vemo sicer, če je Ambrožič turist ali ne; če pa more pri-dirigirati svojo Adonisovo postavo na logarski Okrešelj, in si pogleda tamkaj ponosni Frischaufov dom in žalostno pastirsko kočjo, ki je „najvažnejše in najlepše zavetišče“ nemšk. pl. društva, se mu moramo zasvetiti v glavi, če bi bil tudi Tirolec, da se je s svojim napadom žalostno — blamiral.

v **Slov.-nemški gimnazijski razredi v Celju.** Nemško (!) letno poročilo slov.-nemških gimnazijskih razredov v Celju vsebuje letos v uvodu izborni spis prof. g. dr. A. Dolarja „O metodiki latinščine v prvem razredu“. — Iz šolskega izvešja povzamemo, da je delovalo lani na zavodu 6 rednih profesorjev, 1 suplent in 3 učitelji prostih predmetov. Iz profesorskega zbora se je ločil in vstopil na lastno prošnjo v pokoj g. prof. Anton Kosi, kateremu je izrekel deželni šolski svet na pooblastilo ministra za uk in bogočastje zahvalo in priznanje za njegovo delovanje. — Ustanove je uživalo 8 dijakov v znesku 1800 K. — Podporno društvo za revne dijake je imelo koncem junija 1909 premoženja K 2181'64; tekom šolskega leta se je porabilo za denarne podpore, obleko, hrano, knjige, zdravila itd. K 1013'82. — Število učencev je znašalo koncem šolskega leta 136 (lani 164); po narodnosti so bili sami slovinci, Štajercev je bilo 131, med njimi 22 Celjanov. Z odliko je izdelalo 14 učencev, s povoljnimi uspehi 111, z nepovoljnimi 9; ponavljalni izpit ima 1. — Odličnjaki so bili v 1. razredu učenci Bohar Ivan, Černež Ludvik, Križanec Viljem, Lovec Jože, Plavec Franc in Videmšek Arkadij; v 2. razredu Jastrob-nik Ivan, Korent Andrej in Kotnik Jože; v 3. razr. Brenčič Alojz in Smolnikar Ivan; v 4. razr. Juhart Albin, Kos Maks in Rojnik Vinko. — Padanje števila slovenskih dijakov kaže, da po-nehuje v našem ljudstvu zanimanje za gimnazijske študije, kar pa ni prav. Priden dijak, če tudi ne izdela cele gimnazije ali celo vsenčilišča, najde vedno dobrega kruha kot uradnik. Zato pozivamo stariše in zlasti cc. učiteljstvo: budite zanimanje za srednješole! Pri slov.-nemških gimnazijskih razredih vpliva neugodno tudi to, da zavod ni popolen. Je res čudno, da ta zadeva noče naprej. Enkrat nepotrebno jahanje principov ob neprimernem času, drugič — in to je glavni vzrok — od-

por celjskih Nemcev ovira izpopolnjevanje zavoda. Pri današnji smeri in vladajoči struji slovenske politike je tudi naravno, da se gospodje ne zanimajo za taka nepotrebna vprašanja. Pa lamentacije vstran: ponavljamo, budite vsi zanimanje za slov.-nemške gimnaz. razrede v Celju in skrbite, da se vpiše v jesen mnogo učencev!

v **Napad celjskih barab na Šentjurčane.** Ko so se minulo nedeljo vračali trije Šentjurčani zvečer ob pol 9. v Celju iz Gaberja na kolodvor, so jih napadli neki nemški trgovski pomočniki in „akademiki“ ter jih zmerjali z „osli“ in kar je še takih kulturnih izlivov nemških Celjanov. Sledili so jim na kolodvor; ker pa se je tam nabralo 12 šentjurskih sokolov in tudi še drugih Slovencev, so se pozgubili. Celjska policija je bila seveda gluha in slepa. V Štorah so napadali razdivjani nemškutarji pojoče sokole kar skozi okno. Zadet ni bil nikdo. Na pesem: „Slovenski smo fantje, iz Št. Jurja doma...“ so tulili svoj „heul“, na to pa se je vlak odpeljal. Nemci so začeli v Celju in okolici vkljub marljivemu drž. pravdniku dr. Bayerju, ki se tako zelo zanima za vse take roparske napade, da nikoli ne pride ničesar na dan, pravo gonjo proti Slovincem. Če se jim le ne bode utepalo!

v **Učitelji-abiturijenti iz l. 1899!** Letos bi bila posebno lepa prilika, da bi so slavilo desetletnico abiturientov iz l. 1899 ob zborovanju „Zaveze“ v Mariboru. Sedaj bi se še lahko kaj v ta namen ukrenilo. Kakšna so mnenja? Črnovrhar.

v **Za Ciril-Metodovo družbo** smo dobili sledeče darove: K 21'40 darujejo za C.-M. družbo na Grobelnem povodom godovanja Ciril in Metoda gg. Flere, Randl, Šegula, Graner, Vanpotic in Vuga. — Za C. M. družbo se je nabralo v vinogradu dež. posl. dr. Jankoviča v Gorjanah mesto prispevkov h kresu K 16'—. Zavedna družba v Kozjem je nabrala na kresni večer za C. M. družbo K 8'—. Na Ponikvi ob J. ž. se je nabralo za družbo sv. C. in M. na kresni večer K 15'71. — Za C. M. družbo je poslal iz Dunaja g. Jos. Kramar K 8'—. Pristrčna hvala vsem zavednim narodnjakom!

z **Čebelarica podružnica za Št. Jurij ob Južni železnici** priredi v nedeljo, dne 18. julija ob pol 3. uri pop. čebelarico predavanje pri čebelnjaku g. Fr. Ferleža v Šibeniku. Predavata čebelarici potovalni učitelj Iv. Jurancič in Tom. Kurbus. Čebelarji in prijatelji čebelic ste prisrčno vabljeni. Ker se bode pri tem vzornem čebelnjaku gosp. Ferleža marsikaj poučnega videlo in slišalo, pričakuje obile udeležbe odbor.

v **Iz Brežic.** Mestni policaji nimajo sedaj nobenega nujnejšega opravka, kakor vsiljevati hišnim posestnikom frankfurtarske zastave, da bi jih razobesili prihodnjo nedeljo o priliki slavnosti razvitja zastave nemških turnarjev. Vsak hišni posestnik, posebno trgovec in obrtnik, kateri še nekoliko pametno misli, pokazal bode vrata tem mestnim uslužbencem. Dosedaj je redil nemškutar-skega trgovca in obrtnika edino le naš slovenski kmet, kateri se pa vedno bolj zaveda svoje narodnosti. Določnim trgovcem in obrtnikom, kateri pa bodo vendar čutili potrebo, razobesiti na svojih hišah nemške zastave, pa še svetujemo, da napravijo na vratih svojih prodajalen in gostiln napis, da ne potrebujejo več slovenskih grošev.

v **Nemška šola v Slov. Bistrici** je štela lani 250 otrok, po dveh tretjinah slovenskih. Poučni jezik je seveda čisto nemški; slovenščina se je poučevala za slovenske otroke le dve ali tri ure na teden. Sedaj pa trosijo slovenjbištr. nemškutarji po svetu vest, da so se baje slov. stariši izrazili, naj

se njihove otroke čisto oprasti ponka v slovenščini. Jasno je, kam to meri. Slovenjbiški Slovenci, zlasti g. dež. poslanec Novak, ki bi moral biti vodja vsega političnega, narodnega in gospodarskega gibanja ter stati v prvi vrsti v boju proti Nemcem, na noge!

v V Ljutomeru priredi 1. avgusta t. l. „Murski Sokol“ veliko narodno slavnost spojeno z javno telovadbo, pri čemur je omeniti posebno nastop sokolic varaždinskih in naraščaja „Varaždinskega Sokola“. K udeležbi vabi, o se vsa hrvaška, kakor tudi druga narodna društva, katera pa naj blagovolijo prijaviti svoje sodelovanje čim prej, da se omogoči odboru ukreniti vse potrebno. Prosi se tudi druga narodna društva v sosedščini, da se ozirajo s svojimi prireditvami na ta dan, natančen vspeled se še objavi! Na zdar!

v Na ptujski gimnaziji je študiralo lansko leto 198 učencev, med njimi 153 Nemcev, 42 Slovencev, 2 Čeha in 1 Anglež. Iz Štajerskega je bilo 150 učencev. Z odliko je dovršilo šolsko leto 12 učencev, sposobnih za višji razred je 141, splošno sposobnih 22, nesposobnih 17. Ponavljalno skušnjo ima 5 učencev, 1 ni dobil spričevala.

v Varaždinske toplice je obiskalo do 7. julija 480 strank; število obiskovalcev znaša s kopališkimi gosti v ljudski kopelji vred do 7. jul. 8693 oseb.

z Matura na mariborski gimnaziji se je 14. julija končala. Uspeh je zelo ugoden. Maturiralo je 42 dijakov, od njih 26 Slovencev. Slovenci so napravili izpit vsi razun enega, ki je bil reprobiran za eno leto. Izmed Slovencev je 8 odličnjakov, Nemca pa samo dva. Izmed slovenskih abiturientov so: Augustinčič Karl, Baš Fran (z odliko), Bratina Anton, Fras Fran, Gnuš Kazimir, Holcman Pavel, Holcman Vinko, Ivanšek Fran, Jager Ivan, Koser Janko (z odliko), Koser Ludovik (z odliko), Leskošek Karl (z odliko), Lobnik Fran (z odliko), Lukman Fran (z odliko), Oštir Karl, Peršuh Anton, Plohl Peter, Rezman Slavko (z odliko), Rihtarič Peter, Toplak Fran, Veble Fran, Vesenjak Pavel, Zajc Jožef, Zelenko Fran (z odliko) in Zorko Ivan.

Nevarno obolet je vpokojeni profesor in šolski svetnik Janez Majciger v Mariboru. Prirčna želja nekdanjih njegovih učencev je, da ozdravi in preživi še mnogo let zdrav in čil v svojem zaslužnem pokloju.

v Škrlatica razsaja v Hrastniku med mladino. Zaprt je 1. raz. deške in 4. raz. dekliške šole. — Škrlatico imajo tudi v Planini in v okolici. Zaprti ste šoli v Št. Vidu in v Planini. Nekaj otrok je že umrlo.

v Iz Gradca. Včeraj se je zaključil na ckr. državni obrtni šoli v Gradcu risarski tečaj za učitelje, ki podučujejo na obrtno-nadaljevalnih šolah. Tečaja se je udeležilo 23 učiteljev iz Štajerske, Koroške, Zg. Avstrijskega in Solnogrškega. Tečaj se je vršil na državne stroške. Zanimivo je, da so pripustili k obisku samo jednega Slovenca. Kakor povsod, stavijo tudi tukaj slov. prosilcem take ovire, da si vsakdo dobro premisli, predno se odloči za obisk. Usposobljenih je bilo 22, med njimi 6 z odliko; med odličniki je tudi edini slovenski obiskovalec.

Primorske novice.

o Iz sodne službe. Svetnik dež. sodišča v Trstu Demetrij Degiovanni je imenovan za svetnika višjega dež. sodišča istotam.

o Spomenik Viktorju Dolencu. L. 1905. so hoteli Slovenci v Trstu dvigniti svojemu vrlemu voditelju Dolencu spomenik s slovenskim napisom: „Zaslužnemu voditelju postavil hvaležni narod“. Magistrat tega napisa ni do-

volil. — Rekurz proti temu odloku je mestna delegacija zavrnila, ker je bil v slov. jeziku vložen. Državno sodišče je pa razsodilo, da mestna delegacija mora razumeti slovenski napis. Magistrat se je na to res izrekel pripravljenim, da dovoli napis, če bi se glasil: „Zaslužnemu voditelju postavili tržaški Slovenci“. Vložila se je l. 1906. v tem smislu prošnja, ki jo je magistrat srečno rešil z odlokom od 28. jun. 1909. Vsekakor naglo uradovanje.

o Deželna konferenca socijalne demokracije na Goriškem se je vršila 11. t. m. v Gorici. Govorilo se je o političnem položaju, o organizaciji in tisku, o izobraževalnem delu itd. Sklenilo se je, da nastopi stranka samostojno pri bodočih deželnozbornih volitvah. Nastopiti je proti dvema načelnima nasprotnikoma: klerikalizmu, ki je vzrok duševne zanemarjenosti našega ljudstva in se poslužuje demokracije le, da zavlada kmečke in fabriške delavske mase in z njimi ohrani duhovstvo neomejeno oblast; drugič pa proti liberalizmu, ki je vzrok gospodarske bede delavstva in pol. odvisnosti, s tem pa posredno pospešuje razvoj klerikalizma. Zahteva se nadalje odpravo sedanjega kurijalnega volilnega sistema v dež. zbor in uvedbo splošne in enake volilne pravice. Za svoje glasilo določi stranka „Rdeči Prapor“. Vzgojevalno in izobraževalno delo se ima vršiti še naprej v dosegljivem smislu, pa s pomnoženimi močmi.

Kranjske novice.

o Ljubljanska zavednost. Pretečeni teden se peljem po gorenski železnici. V istem vozu sedi slovenski Ljubljančan, velika glava pri neki baje narodni trgovini. Z njim tri slovenske dame. Vsled dolgega časa začno govoriti nemško, vmes se sliši za nekako zabelo sempatije slovenska beseda, nazadnje družba prav „rodoljubno“ zapoje par nemških pesmic! Pa naj kdo reče, da ni to zavednost. Da, res, riba pri glavi smrdi, Slovenija pri Ljubljani, Ljubljana pa pri — rodoljubnih Ljubljančanih.

Slovanski zapiski.

o Slovanska umetniška razstava. Češki slikar Joža Uprka in poljski pisatelj Henryk Sienkiewicz sta prišla h kratu na misel, naj bi se ob priliki grunvaldskih slavnosti priredila velika umetniška razstava. Kot nekaka predhodnica te razstave je letošnja češko-poljska umetniška razstava v Hodoninu na Moravskem. Nedavno so posetili češki umetniki poljske tovariše v Krakovem. Na banketu, ki je bil češkim gostom na čast, so zastopniki vseh poljskih umetniških društev („Sztuka“, „Zero“ in „Towarzystwo sztuk pięknych“) obljubili svoje sodelovanje. Pred vsem bode pa ustanovljena „Zveza slovanskih umetnikov“. Posvetovanje o tem se bode vršilo jeseni, mogoče je, da bode tudi „Zveza“ že jeseni ustanovljena. To bi bil lep korak naprej v organizaciji slovanskega kulturnega dela.

o O pokojnem grofu Badeniju piše Dziennik Polski: Dr. Kazimir Badeni je prišel k jezikovnim naredbam, k onemu aktu, ki tvori dobo v zgodovini države, k činu, ki bi dal Avstriji trdni temelj federativne organizacije, po kateri bi ne bilo ne tlačiteljev ne tlačnih. Od dne Badenijevih jezikovnih naredb začenja nova doba v avstrijski zgodovini in misel, ki jo je on izgovoril, gre vključ vsem zaprekam naprej. Ta misel, ta veliki načrt, je bil njegova poguba. Padel je pod stebrom, ki ga je omajal, toda padel je h kratu s celim poslopjem stare Avstrije. Svojim prijateljem je tačas dejal: „Padel sem! Toda misel, katero sem izrekel, ne pade in mora postati prej ali slej dejstvo.“

„Kurier Lwowski“ piše: Tragično je padel človek, ki je zaslužil v resnici boljšo usodo. Bil je zadnji avstrijski ministerski predsednik s širokim

obzorjem. Za njim so prišli drobni kramarji, živeči od dne do dne od pogodb, koncesij, kompromisov. Badeni je hotel Avstrijo izlečiti z jezikovnimi naredbami za Češko in za Moravsko, poprijel se je velike misli ravnopravnosti avstrijskih narodnosti. Po njegovem padu je bila ta misel dolgo odpuhnjena... Badenija treba spoštovati kot človeka dobre volje in nevsakdanjega politika.

Obrambni vestnik.

v Odgovor Roseggerju. Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati 200 K sledeči p. n. gg.: 57. Neimenovani v Višnji gori; 58. dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani; 59. dr. Ivan Lovrenčič odvet. kandidat v Ljubljani; 60. Fran Kamnikar iz Celovca; 61. Radivoj Tušak učitelj, Polzela; 62. Roš Miloš učitelj v Hrastniku; 63. „Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Idriji — (plačala že 101 K); 64. Senekovič Andrej ckr. vladni svetnik itd. v Ljubljani; 65. dr. Medvešekova Helena iz Gorice.

z Obrambno delo Hrvatov. Zagrebški „Obzor“ je sprožil pred kratkim lepo idejo: naj bi se našlo 1000 Hrvatov, ki bi vsako leto nabrali v svojem kraju, mestu ali okolici, v svoji rodbini ali med znanci po 100 K za istrsko Ciril-Metodovo družbo. Ti rodoljubi bi tvorili narodno vojsko in naj bi jim družba poklonila tudi poseben znak. — Kakor poroča včerajšnji „Obzor“, se je temu pozivu odzvalo že mnogo Hrvatov.

z Za Ciril-Metodovo družbo je nabrala na nedeljski slavnosti v „Sokol-skem domu“ v Gaberju gospa Ela dr. Kalanova 100 kron. Čast slovenski požrtvovalnosti, ki je najlepši odgovor na nemška tolovajstva v Celju!

z Za Ciril-Metodovo družbo se je nabralo v gostilni g. Radeja na Bregu o priliki predavanja g. Peska 475 K. Živeli!

z Iz Konjic. Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali gospodje in dame v Konjicah kot protiodgovor na Roseggerjeva dva milijona, in sicer: Neimenovan 5 K, gđ. Krajnc nabrala v veseli družbi v Oplotnici 6 K, Neimenovan 2 K, Kolšek Avgust 2 K, Kokole Josip 1 K, Košar Fran 5 K, Zorčič Miško 1 K, Ahtik Rudolf 1 K, Posojilnica v Konjicah 50 K, Kmečka hranilnica in posojilnica v Konjicah 10 K, Ogorevc Martin 10 K, Pospisil Marija 5 K, Prorazil Vaclav 5 K, Preglej Viktor 5 K, dr. Rudolf Ivan 10 K, Režabek Blaž 2 K, Šepic Ivan 10 K, Werbizh Rajko 3 K, Kožuh Mirko 2 K, Serajnik Lovro 3 K, Serajnik Sabina 1 K, Šmid Adelca 1 K, Neimenovan 1 K, Neimenovan 2 K, Cizl Dominik 1 K, Saveli Josip 1 K, Žargi Stanko 1 K, Trmšak Ivan 1 K, Pouh Ivan 1 K, Volk Dominik 1 K, Clarici Ivan 3 K, Šepic Ana 3 K, Bezljaj Minka 1 K, Stegenšek Pepica 1 K, Žagar Fr. 2 K, Tribnik Amalija 1 K, Schell Henrik 1 K, Kračna Martin 2 K, Barle Danko 1 K, Oberski Josip 2 K, Neimenovan 1 K, Hrepevnik Šima 2 K, Mešiček Milica 2 K, Ogorevc Pavl 5 K, Mele Minka 3 K 12 v, Mele Luka 4 K, Napolitan Dragotin 1 K, Drogenik Henrik 2 K, Nabiralnik 16 K 88 v, Cizl Dominik nabral pri kresu 5 K, Neimenovan 1 K. Vsega skupaj 210 K, kateri znesek se je poslal naravnost družbinemu vodstvu.

z Iz Konjic. Kakor smo že poročali, vršil se je dne 23. junija t. l. občni zbor podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Zborovanje je otvoril bivši predsednik podružnice gospod dr. Ivan Rudolf, kateri je priporočal navzočim, naj volijo mlade ljudi v odbor, ker le ti delujejo, kakor se kaže baš zadnji čas tudi v Konjicah z vneto za družbo. Pozdravil je vse zborovalce, ki so se v tako častnem številu udeležili zborovanja, bilo je nad 30 zborovalcev, posebno pa še je pozdravil družbinega potovalnega učitelja g. Prekorškega, kateremu je nato oddal besedo. V lepem, pol ure trajajočem govoru, je gospod Prekoršek podal pomen in delovanje družbe ter o nalogah njenih podružnic. Volil se je novi odbor in so bili voljeni sledeči gg. in gđne.: predsednik Ogorevc Pavl, podpredsednik Kolšek Avgust, tajnik Košar Fran, blagajnica Serajnik Sabina, odbornika Kožuh Mirko in Schell Henrik, kot blagajnična namestnica Pospisil Barčka, tajnikov z-

mestnik pa Prorazil Vaclav. Ker obstoji v celum konjiškem okraju le ena sama podružnica in sicer v Konjicah, sklenilo se je postaviti v vseh župnijah še po enega poverjenika; izvoljeni so bili naslednji gg. in gđne.: za Črešnjice Ravbar Ivan, Stranice Bobič Ferdo, Vitanje Kosér Rudolf, Skomre Troha I., Sv. Kungota Žgajnar Matko, Zreče Schell Henrik, Oplotnica Gorjak Lojzka, Kebelj Pukmeister Jaka, Prihova Serajnik Lovro, Tepanje Jurko Rado, Št. Jernej Čeh Josip, Žiče in Loče Bezljaj Minka, Špitalič Časl Janko. — Ker ni bilo več predlogov, je predsednik zaključil zborovanje. Dosedaj šteje podružnica 62 članov.

z Iz Vurberga. Na vrtnem koncertu, ki se je vršil 20. maja t. l. pri g. Golobu, je nabral domačin g. Franc Čuček 11 K za družbo sv. Cirila in Metoda.

z Nove podružnice Ciril-Metodove družbe na Štajerskem. Pravila podružnice v Petrovčah so že potrjena, ustanovni občni zbor bo še ta mesec. Za Planino, Jurklošter in Št. Vid pri Planini se snuje nova podružnica, pravila se pošljejo še ta teden v potrjenje. — Istotako se snuje za občino Cinžat (Fala Marija Puščava) nova podružnica, katere potreba in pomen je važen za utrjenje slovenske zavesti v tem delu podravske doline, kjer ima nemškutarstvo še toliko zaslonbe.

z Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval neznani rodoljub iz lepe in zelene Štajerske po g. Jerneju Bahovcu, trg. v Ljubljani, 20 K. Iskrena hvala! Živel!

Trgovci in obrtniki, in-serirajte v „Narodnem Dnevniku“. To je najboljša priporočila narodnemu občinstvu!

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Bodočnost „Slovanske jednote“.

a Praga, 15. julija. (Brz. „N. Dn.“). Maloruski poslanec Hlibowicki se je izrazil, kakor poročajo češki listi, da „Slovanska jednota“ ne bode na noben način razpadla. Nasprotno, „Slovanska jednota“ se je vsled pristopa rusin kih poslancev znatno ojačila. Sedaj je sicer nastal med obstruirajočimi in neobstruirajočimi strankami razpor, vendar pa nasprotja niso tako velika, da bi vodila do razpada „Slov. jednote.“ „Sl. J.“ smatra za potrebno, da vstraja v opoziciji proti vladi in njenemu delovnemu programu.

Revolucija v Perziji.

Meščanska vojna v Perziji se bliža sedaj svojemu koncu. Sipahdar, vodja nacionalistov in Sadar Assad, vodja gorskih narodov, „bahtijarov“, sta vdrila sedaj v glavno mesto Perzije. Predzgodovina cele revolucije je kratko sledeča: Sedanji šah Mohamed Ali. sin Nuzafer-Eddina je dal po naročilu svojega očeta narodu ustavo. Splošno se je upalo, da bode potem država nanovo cvetela. Za zdrave parlamentarne razmere pa so manjkali predpogoji in pred vsem ženijalnejši vladar. Delal je parlamentu težave in konečno ga je lansko leto na nasvet nekaterih dvorjanov razgnal.

Vsled tega čina je nastal upor v celi državi: mesta so se vzdigala, predvsem Tebris, nikdo ni več plačeval davkov, vsled česar je nastalo grozno pomanjkanje denarja, šahove uradnike so napodili in uporniki so prodirali proti glavnemu mestu. Kaj se bo sedaj zgodilo, je negotovo. Šaha bodo najbrž odstavili. Šah ima edino oporo v Rusih, kateri pa se najbrž ne bodo preveč izpostavili za njega. Kakor se kaže, bodo Rusija, Anglija in Turčija sporazumno uredile razmere v Perziji. Naslednji dnevi bodo gotovo položaj pojasnili.

o Teheran, 15. jul. (Brz. N. D.) Revolucijonarji, ki so vdrl v mesto, se borijo kot blazni proti pozicijam kozakov in vladnih čet. Morali so se večkrat umakniti, vendar pa ponavljajo napade od drugih strani. Streljba je tako silna, kakor v veliki bitki. Zlasti razsaja boj okrog kozaške vojašnice. Sredina mesta je strašno razstreljena; kdo je zmagal, se še sedaj ne ve.

o Kolin, 15. julija. (Brz. Nar. Dn. „Kölner Zeitung“ poroča iz Teherana: Včeraj popoldne sta vdrla dva močna oddelka šahovih čet v mesto in napadla parlament, katerega drže nacionalisti. Na hribe pri mestu je dal šah zapeljati topove, da bi obstreljevali pozicije upornikov in mesto, katerega so že nacionalci razun malega dela popolnoma zasedli, obstreljevali. Evropejskih zastav nikdo več ne spoštuje, čete so začele ropati po hišah. V največji nevarnosti je nemška šola. Dva tisoč bahtijarov stoji pred južnimi vratmi mesta.

o Berlin, 15. julija. (Brz. N. Dn.) „Lokal-Anzeiger“ poroča od včeraj zvečer iz Teherana: Poulični boji so postali v evropskem delu mesta okrog poldneva tako silni, da je odločitev blizu. Perzijanski vojaki so začeli ropati po hišah. Kozaki so pa roparje napodili v beg. Kroglice, granate in šrapneli neprestano žvižgajo po zraku. Nikdo si ne upa na cesto. Boji se bodo nadaljevali.

o Berlin, 14. julija. (Brz. „N. D.“) „Berliner Tageblatt“ ima to sliko položaja v Teheranu: Čete pristašev ustave so že zasedle celo mesto razun majhnega dela okrog šahove palače. Šahova vojska jih napada s topništvom. Najhujši boj se bje sedaj okrog parlamentnega poslopja.

z Petrograd, 15. julija. (Brz. „N. Dn.“) V zunanem ministerstvu sodijo zelo resno o položaju v Teheranu. Vodja konstitucionalistov Sipahdar je zatrjeval ruskemu poslaniku, da se Evropejci nimajo od revolucijonarjev ničesar bati, pač pa bodo ropali premagani šahovi vojaki, ker hočejo povzročiti posredovanje evropejskih velesil.

Tržne cene.

14. julija.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 32'25 za december 30'25, za marc 30'25, za maj 30'25. Tendence stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'90, nova kampanja K 22'80. Tendence mirna. — Vreme: na dež.

Budimpešta, 14. julija. Pšenica za oktober K 13'82, pšenica za april K 14'08, rž za oktober K 10'14, oves

za oktober K 7'65, kornuza za julij K 7'93 kornuza za avgust K 8'03, ogrščica za avgust K 14'30. Pšenice se malo ponuja. Kupčija je majhna, tendence trdna. Prodalo se je 4000 met. stotov. Pšenica za efektiv in ostalo se vzdržalo. Vreme: oblačno.

Budimpešta, 14. julija. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 142 do 143 vin., mlade, srednje 143 do 144 vin., mlade, lahke — do — vin.; zaloga 30.263 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 170.—, namizna slanina 149.—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 14. julija:

Vsled strahu, da se bode žetev še bolj zakasnila, se je le malo blaga ponujalo. Na pšenici se to ni poznalo, ker je konzum bil zelo rezerviran. Rž se je podražila za 10 vin., kornuza za 5 vin., oves je ostal nespremenjen. — Poročila iz drugih dežel pravijo, da cene rastejo.

Cena jajc na dunajskem trgu

dne 14. julija 1909.

Jajca v zabojih	à 33½ k po K 2'—
I-ma jajca v sodčkih	à 35 " " " 2'—
II-da " " "	à 35½ " " " 2'—
Niž. in gor.-avstrij.	à 38 " " " 2'—
I-ma štajerska jajca	à 34½ " " " 2'—
II-da " " "	à 35 " " " 2'—
I-ma moravska "	à 35 " " " 2'—
II-da " " "	à 35½ " " " 2'—
Šleska jajca	à 37 " " " 2'—
Hrvaška jajca	à 35 " " " 2'—
Slavonska jajca	à 35½ " " " 2'—

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K 83
I-ma banatska jajca	à " 81
Zgornjeogrška jajca	à " 81
I-ma sedmograška sortirana	à " 81
I-ma " nesortirana	à " 80
Bosanska jajca	à " 80
I-ma bolgarska jajca	à " 83
II-da " "	à " —
I-ma srbska " "	à " —
I-ma gališka jajca sortirana	à " 81
I-ma " nesortirana	à " 79
I-ma ruska " "	à " —
I-da " "	à " —
I-ma srednja jajca	à " 74
I-ma mala " "	à " 69

Vreme: lepo. Tendence: trdna.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

95. dan razprave dne 14. julija.

Nadaljevanje zaslišanja Gj. Nastiča.

Gj. Nastić nadaljuje z izpovedbo o revolucionarnem statutu. Pravi, da je cilj organizacije ustvarjenje federalistične jugoslovanske države s pokrajinsko autonomijo. Glavna ideja pa je bila začetje teoristične akcije pojedincev, ki bi imela pripravljati duhove za revolucijo. Organizacija se je raztezala samo na hrvaške in srbske zemlje. Njene ideje je širilo srbsko časopisje, n. pr. „Srbobran“ v Zagrebu, ki je imelo tudi nalogo posredno varati mnenje cele Evrope. Člani organizacije se niso smeli med seboj poznati; ker obstoji glavna moč Avstrije v njeni vojski, se je imela začetni

obširna akcija za revolucijo v armadi. Ustanovila se je ekspozitura v Ameriki. On sam ni bil prisoten pri konferenci, kjer se je ta statut izdeloval. Obt. Adam Pribičević je bil v zvezi s svojim bratom Milanom in s tem tudi v zvezi z revolucion. statutom. Milan je pisal Adamu pisma na naslov Joce Oreščanina, kateri pa ni bil udeležen pri revolucion. akciji. Konečno je Nastić patetično govoril o „plemenitih“ nagibih, ki so ga vodili do objavljenja vseh teh spletk in zaključil svojo izpovedbo.

Nato ga je začel predsednik izpraševati.

Pri izpraševanju, ko se je šlo za konkretne podatke, je jel Nastića zapuščati njegov izborni spomin. Tako se po dveh letih ni več vedel natančno spominjati na seje „Slovanskega Juga“ v Belemgradu, ni vedel, kdo je razpravljaj, kdo so bili udeleženci in kateri obtoženci so jim prisostvovali. — V „Finalu“ je trdil, da sta referirala Adam in Valerijan Pribičević pri neki seji o uspehih revolucionarne propagande na Hrvaškem, včeraj je rekel, da sta govorila o mogočnosti revolucionarnega dela na Hrvaškem. Vedel je, da so na Hrv. somišljeniki tega kluba, a se ni „spominjal“ posameznikov; ni se nadalje spominjal, kolikokrat sta bila V. in A. Pribičević v svrhu revolucion. akcije v Belgradu, misli pa, da Valerijan česče, Adam samo enkrat. V akcijo je bil upleten tudi obt. Jovo Banjanin in urednik „Pokreta“. (Sme!) Imen onih članov srbske samostalne stranke, ki so bili člani „Sl. J.“ ni vedel imenovati. Izpovedoval je še različne stvari o Milanu Pribičeviću. — K celi Nastićevi „izpovedbi“ se kaj lepo prilaga vprašanje madžarskega lista „A. Polgar“: „Kedaj že bo ta agent provocateur prenehal vršiti svojo nalogo?“

Društvene vesti.

a Nedelja, 18. t. m. — hrastniški dan! — Pozor! Veselica podružnice za Hrastnik-Dol, ki se vrši 18. t. m. pri g. Rošu v Hrastniku se prične točno ob 3. uri popoldne in ne kakor smo poročali, ob 5. uri. Tujim gostom je ugoden lokalni vlak do Žagorja in nazaj (1 uri 26 m in 2 uri 18 m) ter popoldanski poštni vlak. — Tnje goste prosimo ponovno, da naznanijo svoj prihod Roš — Hrastnik, da bo pripravljenih dovolj vozov. Pridite mnogoštevilno!

a Iz Šmartna v Rožni dolini. — Zaradi ovir, ki so nastale nepričakovano, vrši se ljudska veselica 25. julija, ne pa 18. kakor je bila do sedaj napovedana — po istem, vspešnem v gostilniških prostorih pri Stožirju.

a Drameljska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi 18. t. m. veselico v prid šolski družbi. Na sporedu je predavanje, dve veseligrigi itd. Vstopnina 60, oziroma 30 vin. Začetek ob 3. uri popoldne. Mnogobrojne udeležbe pričakuje odbor.

a V Vurberg gremo narodni Slovenci 18. t. m., kajti na vrtu g. Globa se priredi velika veselica v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Na spo-

redu je slavnostni govor, godba, gledališki predstavi, šaljiva pošta, boj s konfeti, ples itd. Tudi za žejne in lačne je prav dobro preskrbljeno. V slučaju slabega vremena se vrši veselica 25. t. m. — Narodni Slovenci ne pozabite, kam gremo 18. oz. 25. t. m. Slovenski izietnik.

a Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju je izročil gosp. državni poslanec dr. Ig. Žitnik po g. dr. Valent. Rožič od svoj čas med državnimi poslanci nabranega ali tem za stradalajoče visokošolce poslanega denarja društva določeni del v znesku K 1079'51. Dalje so darovali: slavna mestna blagajna v Ljubljani 200 K, sl. Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 100 K, potem gg: N. N. s prošnjo „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“ 100 K, Rt. Rev. John Stariha, ameriški škof v Ljubljani 20 K, Fran Burger, not. kandidat v Hojnici 15 K, dr. Ivan Milavec na Dunaju 10 K, Ivan Šepić v Konjicah 10 K, dr. Milan Škerlj, c. kr. min. podtajnik na Dunaju 8 K, dr. Fr. Žizek, c. kr. min. koncipist na Dunaju 6 K; po 5 K: dr. Karl Grossmann, odvetnik v Ljutomeru, Luka Lavtar, c. kr. prof. v Mariboru, Al. Huth, c. kr. fin. koncip., Radovljica, Fr. Martelanc, c. kr. okr. živinozdravnik, Tolmin, Alojz Zajec, vinotržec, Sp. Šiška in dr. Jak. Žmavc, c. kr. profesor, Ljubljana; po 4 K: c. kr. prof. Kuno Hočevar, Kočevje; po 3 K: sodnik dr. Anton Furlan na Brdu. — Prepotrebne darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident J. Ž. v pok. Dunaj III/3 Reiserstrasse 27.

Popolnoma zastoj

vsakemu

uro z verižico.

Da našo firmo in naše nove žepne ure za gospode in dame napravimo bolj znane, razpošljemo na vsakogar proti vpošiljavi 1 K za stroške (tudi v znamkah) krasno uro z verižico in naš ilustrirani cenik.

Pišite takoj na trdko ur: 285 26-15

Hinko Weiss

Dunaj 99. poštni predal.

V lepem okraju v Sl. goricah se proda pod ugodnimi pogoji novozidana

hiša

stoječa tik okrajne ceste. — V hiši je dobro idoča kréma in trgovina. Potrebna denarna sredstva 7000 kron. — Več se izve pri upravnistvu tega lista.

327 3-3



Tiskovine v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni, ki to upošteva in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemu vsili nehote prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potrudi v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrežajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je Zvezna tiskarna v Celju, Schillerjeva cesta šte. 3. — Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotisknimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenjene stranke. — Naročila izvršuje točno in solidno. — Cene nizke.

